

Spektakel Oostpool maakt tongen los

Het stuk 'Spectaculaire voorstelling' is omstreken. Weglopers, boe-roepers, klaterend applaus... en een negen van de Oerolprogrammeur.

JACOB HAAGSMA

Een voorstelling waarover gepraat wordt, dat is altijd goed. Maar als de verhalen over boeroepers en weglopers de overhand krijgen, en er massaal kaartjes van de hand gedaan worden, is het zaak om op te letten.

's Ochtends was de voorstelling in het managementteam van het festival besproken en 's middags gooide programmeur, en artistiek leider, Kees Lesuis zijn schema om, om met eigen ogen te zien wat hij had ingekocht.

De verhalen van tevoren repten van een voorstelling waarin hoegenaamd niks gebeurt. Suzan Bogaerd, met Bianca van der Schoot de bedenker, waarschuwt het publiek maar vast. Dit wordt geen gewone theatervoorstelling, we gaan kijken naar iets wat we misschien al vaker gezien hebben en dat is niet gemakkelijk.

Goed, we hebben misschien wel eens gezien hoe een tribune opgebouwd wordt, maar niet als hoofdmoot van een theateraal spektakel - wel een verschil. Toch is dat precies wat hier gebeurt. Acht jonge werklieden lopen rond met buizen en planken, en bouwen zo een tien rijen hoge tribune op, in een uurtje tijd.

De makers schermen wel wat makkelijk met de term 'boeddhistisch spektakel'. Maar het moet gezegd, er gaat iets kalmerends uit van dat gezwoeg en gezweet voor onze ogen, waarvan de afloop vaststaat.

Meer hout snijden hun verwijzingen naar Guy Debord, de uitvinder van de relbeluste kunststroming situationisme, en zijn gedachten over de 'spektakelmaatschappij' die wordt beheerst door beelden waarvan niemand weet hoe echt ze nou zijn.

Dat zullen ze weten, de weglopers, van wie de eersten zich al na een minuut of tien roeren. Ze weten de ogen van de blijvers op zich gericht, en anders wel de camera (vermoedelijk van het AVRO-kunstprogramma

'Opium').

Waarom lopen ze weg? Is het „de oerangst voor de leegte”, zoals Kees Lesuis later zal speculeren?

Dat die camera soms meer oog heeft voor een passerende landbouwtrekker is te billijken, maar feit is dat er na pakweg de helft nauwelijks meer weglopers zijn. De dwingende kadans van de werkzaamheden krijgt de toeschouwers in de greep, zeker als er naar een druk hamerende climax wordt gewerkt.

Het wordt een fascinerend inzicht in een zo doodgewoon lijkend proces, een theatrale handeling met een concreet resultaat (die tribune, dus). En een ode aan het eerlijke, zweet producerende ambacht. Het is een haast onverdraaglijke concessie aan de theatrale ervaring als blijkt dat de geluiden subtiel versterkt worden (de werklieden hebben microfoons in de broek), maar misschien moet dat juist.

En wacht eens? Voor wie is die tribune nu eigenlijk? Waar is dat spektakel? Het begint al te jeuken als de acht werklieden eens rustig op hun bouwsel zitten uit te blazen en het besef indaalt dat dat exact zo'n tribune is als waar wij op zitten.

En dan komt het: de nieuwe lading bezoekers vult die tribune. Eerst klappen wij, en dan zij. Waarvoor eigenlijk? En wat gebeurt er met onze tribune, in de volgende voorstelling? Het antwoord laat zich raden.

Kees Lesuis is om. „Dit is zo'n voorstelling waar mensen het in de kroeg over hebben”, zegt hij, „daar wordt het groter door. Ik zie graag compromisloze theatermakers, ik heb liever een festival met negens en tiens en enen en nullen dan met allemaal zesjes en zeventjes. Deze? Een negen.”

Er gaat iets kalmerends uit van dat gezwoeg voor onze ogen

Spectaculaire voorstelling' van Toneelgroep Oostpool. FOTO MARLEEN VRIJL